

SADRŽAJ

Predgovor	13
Uvodni deo	15
I) UOPŠTE O OBAVEZNYM OSIGURANJIMA U SAOBRAČAJU	15
II) UGOVOR O OBAVEZNYM OSIGURANJU	16
1. Uslovi osiguranja i tarife premija	17
III) SUMA OSIGURANJA	17
IV) PODACI OD VAŽNOSTI ZA OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO	18
V) DEFINISANJE POJEDINIH POJMOVA VEZANIH ZA OBAVEZNA OSIGURANJA	18

Prvi deo

OBAVEZNA OSIGURANJA U SAOBRAČAJU

Prvi odeljak

POJAM I ELEMENTI OBAVEZNOG OSIGURANJA OD AUTOODGOVORNOSTI	21
I) OPŠTI POJMOVI O OBAVEZNYM OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI	21
1. Uopšte o pojmu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti i ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti	21
1.1. Ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti	22
1.2. Pravna priroda ugovora o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti	23
1.3. Stranke ugovora o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti	23
1.4. Vozila koja moraju da budu pokrivena ugovorom o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti (motorno i priključno vozilo)	24
1.5. Prestanak ugovora o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti	24
2. Utvrđivanje premija za obavezno osiguranje od autoodgovornosti	24
3. Pravila vezana za zaključenje polisa o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti	25
4. Prijava saobraćajne nezgode i Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi	26
5. Pravo na direktnu tužbu kod obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	26

II)	SUMA OSIGURANJA (LIMIT OSIGURANJA)	27
	1. Limit osiguranja kao gornja granica sume osiguranja	27
	2. Važenje limita osiguranja	27
	3. Najniži osigurani iznos	29
	4. Ograničenost limita osiguranja	29
	5. Slučajevi kada više lica prouzrokuje saobraćajnu nezgodu (štetni događaj)	29
	6. Naknadno podnošenje zahteva za naknadu štete	30
	7. Pitanja koja se mogu postaviti kod isplate šteta u okviru limita osiguranja	30
III)	OPŠTA PITANJA VEZANA ZA DOKAZIVANJE U PREDMETIMA NAKNADE ŠTETE U OSIGURANJU AUTOODGOVORNOSTI	32
	1. Dokazivanje osnova i visine tužbenog zahteva u predmetima naknade štete po saobraćajnim nezgodama	32
	1a. Isprave kao dokazno sredstvo	32
	1b. Veštačenje kao dokazno sredstvo	33
	1c. Svedoci i saslušanje stranaka kao dokazna sredstva	35
	2. Specifičnosti dokaznog postupka u predmetima naknade štete po osiguranju autoodgovornosti	35
IV)	TREĆE LICE U PREDMETIMA NAKNADE ŠTETE PO OSNOVU UGOVORA O OBAVEZKOM OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI	37
	1. Vlasnik, korisnik i suvlasnik vozila ne spadaju u kategoriju „trećih lica“	38
	2. Bračni drug i deca kao „treća lica“	38
	3. Lice koje upravljalo vozilom nema pravo na naknadu štete	39
	4. Protivpravno oduzimanje vozila i svojstvo „trećeg lica“	39
	5. Osiguravajuće društvo kao „treće lice“	40
	6. Lica koja nemaju pravo na naknadu štete po osnovu drugih okolnosti	41
V)	GARANTNI FOND	42
	1. Poslovanje i sredstva Garantnog fonda	42
	2. Akti Garantnog fonda i upravljanje Garantnim fondom	44
	3. Naknada štete iz sredstava Garantnog fonda	45
VI)	POSEBNI INSTITUTI U OKVIRU REGULISANJA OSIGURANJA AUTOODGOVORNOSTI	49
	1. Ovlašćeni predstavnik za naknadu štete	49
	2. Informacioni centar	50
	3. Biro za naknadu štete	51
	4. Registar štetnih događaja	52
VII)	OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA KOJA SE BAVE OBAVEZNYM OSIGURANJEM OD AUTOODGOVORNOSTI	53
	1. Uopšte o filijalama	54
	1a. Filijale osiguravajućih društava	54

2. Regulisanje rada ogranaka stranih osiguravajućih društava u domaćem zakonodavstvu	55
3. Regulisanje statusa filijala osiguravajućih društava u EU	57
4. Status filijala osiguravajućih društava u pojedinim članicama EU	61
5. Regulisanje statusa filijala osiguravajućih društava u zemljama kandidatima u članstvo EU	64
VIII) STEČAJ I LIKVIDACIJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA	67
1. Stečaj osiguravajućih društava po zakonodavstvu Srbije	67
2. Likvidacija osiguravajućih društava po zakonodavstvu Srbije	71
3. Direktiva Evropske Unije o reorganizaciji i likvidaciji osiguravajućih društava	72

Drugi odeljak

REGULISANJE NADZORA NAD OBAVEZNIH OSIGURANJEM OD AUTOODGOVORNOSTI	76
1. Nadzor nad osiguranjem od strane Narodne banke Srbije	76
2. Nadzor nad obaveznim osiguranjem od autoodgovornosti u domaćem zakonodavstvu	77
3. Uloga Narodne banke Srbije u definisanju uslova i premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, kao i polise osiguranja	77
3.a Uslovi osiguranja i tarife premija	77
3.b Polisa osiguranja	78
4. Nadzor nad Garantnim fondom	79
4.a Odnos Udruženja osiguravajućih organizacija i Garantnog fonda po odredbama ZOIL	79
4.b Uloga Narodne banke Srbije u funkcionisanju Garantnog fonda	80
5. Nadzor Narodne banke Srbije nad sprovođenjem graničnog osiguranja	81
6. Nadzor Ministarstva finansija nad vršenjem javnih ovlašćenja od strane Udruženja osiguravajućih organizacija	81
7. Mere koje preduzima Narodna banka Srbije u slučaju povreda odredaba ZOOS	82
8. Pozitivne i negativne strane regulisanja nadzora nad obaveznim osiguranjem od autoodgovornosti u ZOOS	82

Treći odeljak

SISTEM ZELENE KARTE – ELEMENT INOSTRANOSTI U OBAVEZNIH OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI	84
I) UOPŠTE O ELEMENTU INOSTRANOSTI	84
1. Vozilo (registracija vozila) kao kriterijum za određivanje merodavnog prava	85
2. Mesto saobraćajne nezgode i element inostranosti	86
3. Lica – učesnici saobraćajne nezgode i sistem „zelene karte“	86
4. Stvari – kriterijum za određivanje merodavnog prava	87

II)	HAŠKA KONVENCIJA O MERODAVNOM PRAVU ZA DRUMSKE SAOBRAĆAJNE NEZGODE	87
	1. Pravila Konvencije	87
	1.a Posebni slučajevi, na koje se neće primenjivati pravila Konvencije	88
	1.b Saobraćajne nezgode na koje će se primenjivati pravila Konvencije	89
	2. Odnos sistema ustanovljenog Konvencijom i sistema zelene karte	92
III)	UREDBE EVROPSKE UNIJE – UREDBA 864/2007 OD 11.07.2007. EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA O MERODAVNOM PRAVU ZA VANUGOVORNE OBAVEZE (RIM II)	94
III-1)	UREDBA O MERODAVNOM PRAVU ZA UGOVORNE OBAVEZE (RIM I) BR. 593/2008 OD 17. JUNA 2008. GODINE	95
IV)	SISTEM ZELENE KARTE	99
	1. Pojam i razvoj sistema zelene karte	99
	1.a Nastanak sistema zelene karte	99
	1.b Preporuka UN br. 5 (nastanak sistema zelene karte)	100
	1.c Sistem plave karte	102
	1.d Rezolucija o olakšanju drumskog saobraćaja	102
	1.e Savet biroa	103
	2. Londonski sporazum	105
	2.a Osnovne karakteristike Londonskog sporazuma	105
	2.b Regulisanje sistema zelene karte putem Londonskog sporazuma	107
	3. Multilateralni garantni sporazum	113
	3.a Definisanje osnovnih instituta Garantnog sporazuma	114
	3.b Svrha primene Garantnog sporazuma	114
	3.c Obrada zahteva za naknadu štete	115
	3.d Ovlašćenje za obradu zahteva za naknadu štete	116
	3.e Isplata naknade Obrađivačkom birou	117
	3.f Postupak arbitraže	118
	3.g Suspenzija, raskid i otkaz Garantnog sporazuma	118
	3.h Potpis Garantnog sporazuma	119
	3.i Dodaci Garantnom sporazumu	120
	4. Neka pitanja u vezi primene Inter biro sporazuma između Nacionalnih biroa	121
	5. Potreba za unifikacijom pravila sistema međunarodnog osiguranja autoodgovornosti	123
V)	OPŠTA PRAVILA – KRITSKI SPORAZUM	124
	1. Regulisanje odnosa između Nacionalnih biroa putem Kritskog sporazuma	124
	2. Osnovni instituti sistema zelene karte regulisani u Kritskom sporazumu	125

3. Primena Kritskog sporazuma – sadržina mera	128
3.a Obrada odštetnih zahteva	129
3.b Uloga korespondenta u obradi odštetnog zahteva	130
3.c Refundacija	132
3.d Garancije Biroa	133
4. Posebna pravila Kritskog sporazuma	135
4.a Slučajevi kada se ugovorni odnosi između Biroa zasnivaju na zelenoj karti	135
4.b Slučajevi kada se ugovorni odnosi između Biroa zasnivaju na pretpostavljenom pokriću	136
5. Bilateralni sporazumi	138
6. Rešavanje sporova	139
7. Postupak za izmenu Kritskog sporazuma	141
8. Najvažnije karakteristike Kritskog sporazuma	141
VI) REGULISANJE SISTEMA MEĐUNARODNOG OSIGURANJA OD AUTOODGOVORNOSTI U DOMAĆEM ZAKONODAVSTVU	143
1. Sistem zelene karte u ZOIL i u ZOOS	143
2. Raniji položaj naše zemlje u sistemu zelene karte	144
3. Regulisanje sistema zelene karte u ZOIL iz 1996. godine	147
3.a Naknada štete prouzrokovana domaćim vozilom (sa domaćim tablicama) u inostranstvu	147
3.b Naknada štete prouzrokovana stranim vozilom (sa stranim tablicama)	148
4. Regulisanje sistema zelene karte u ZOOS	150
4.a Naknada štete koju prouzrokuje domaće vozilo	151
4.b Obrazac međunarodne isprave o osiguranju autoodgovornosti	151
4.c Naknada štete prouzrokovane stranim vozilom na domaćoj teritoriji	151
5. Granično osiguranje	152
5.a Granično osiguranje po odredbama ZOIL	153
5.b Regulisanje graničnog osiguranja u ZOOS	154
6. Ovlašćenja Udruženja osiguravajućih organizacija u sistemu zelene karte	155
6.a Regulisanje ovlašćenja Udruženja osiguravajućih organizacija u ZOIL	155
6.aa Udruženje kao predstavnik osiguravajućih društava	156
6.b Regulisanje javnih ovlašćenja Udruženja u ZOOS	156
6.bb Odnos Udruženja i Ministarstva finansija kao nadzornog organa	156
7. Element inostranosti u Garantnom fondu	158
7.a Regulisanje u ZOIL	158
7.aa Regulisanje Garantnog fonda sa elementom inostranosti u okviru međunarodnog osiguranja autoodgovornosti	159
7.aaa Reciprocitet utvrđen zakonom i Garantni fond	159

7.b	Reciprocitet utvrđen sporazumom i Garantni fond	160
7.c	Dvostrani sporazumi i Garantni fond	161
7.d	Višestrani sporazumi i Garantni fond	162
7.e	Regulisanje u ZOOS	162
7.f	Primena reciprociteta u praksi	163
7.g	Naknada štete i Garantni fond sa elementom inostranosti	164
7.h	Sudski postupci i Garantni fond sa elementom inostranosti	164

Četvrti odeljak

REGULISANJE OSIGURANJA AUTOODGOVORNOSTI U PRAVU EVROPSKE UNIJE		167
1.	Ukidanje kontrole važnosti zelene karte – postavljanje osnova za regulisanje autoodgovornosti u EU – Prva Direktiva iz 1972.	168
2.	Minimalni iznosi pokrića i obaveza osnivanja Garantnog fonda – Druga Direktiva iz 1983.	169
3.	Šire regulisanje Garantnog fonda – Treća Direktiva iz 1990.	169
4.	Informacioni centar, predstavnik za regulisanje štete, Biro za naknadu – uticaj na izmenu nacionalnih zakonodavstava – Četvrta Direktiva iz 2000.	170
5.	Povećanje minimalnih iznosa pokrića, uvođenje obrasca „Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi“ – značajne promene – Peta Direktiva iz 2005.	172
6.	Tri koncepcije regulisanja saradnje i razmena informacija u oblasti osiguranja autoodgovornosti sa elementom inostranosti	174

Peti odeljak

OSTALE VRSTE OBAVEZNIH OSIGURANJA		176
I)	OBAVEZNO OSIGURANJE PUTNIKA U JAVNOM PREVOZU OD POSLEDICA NESREĆNOG SLUČAJA	176
1.	Uopšte o osiguranju lica od posledica nesrećnog slučaja (nezgode)	176
2.	Regulisanje u ZOOS	187
II)	OSIGURANJE VLASNIKA VAZDUHOPLOVA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU PRIČINJENU TREĆIM LICIMA I PUTNICIMA	189
1.	Uopšte o osiguranju od odgovornosti vazduhoplova	189
2.	Suma osiguranja (limit osiguranja)	190
3.	Primena odredaba o naknadi štete	191
III)	OSIGURANJE VLASNIKA ČAMACA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU PRIČINJENU TREĆIM LICIMA	191
1.	Obaveza osiguranja vlasnika čamaca	191
2.	Suma osiguranja	192
3.	Primena odredaba o naknadi štete	192

Drugi deo

NAKNADA ŠTETE U PREDMETIMA OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU

Prvi odeljak

UOPŠTE O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE U SAOBRAĆAJU	193
I) ODGOVORNOST ZA ŠTETU	193
1. Pretpostavke odgovornosti za štetu	193
2. Pojam i karakteristike štete	195
3. Vrste štete	196
4. Uzročna veza	197
5. Protivpravnost	199
6. Isključenje protivpravnosti	199
II) KRITERIJUMI ZA ZASNIVANJE ODGOVORNOSTI	200
1. Odgovornost po kriterijumu krivice	202
2. Odgovornost po kriterijumu prouzrokovanja štete	206
3. Pojam opasne stvari i opasne delatnosti	208
4. Prelazak odgovornosti sa imaoca motornog vozila na neposrednog držaoca	210
5. Oslobođanje od odgovornosti za štetu od motornog vozila	211
III) POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI	212
1. Odgovornost u slučaju sudara motornih vozila	213
2. Podeljena odgovornost	214
3. Podeljena odgovornost: vozač – pešak	216
4. Podeljena odgovornost: saputnik – pijani vozač	218
5. Podeljena odgovornost: vozač – vozač	218
6. Solidarna odgovornost	217
7. Odgovornost za održavanje saobraćajnica	221

Drugi odeljak

NAKNADA ŠTETE NASTALE U SAOBRAĆAJNOJ NEZGODI	224
I) OPŠTA RAZMATRANJA O NAKNADI ŠTETE – POJAM, NAMENA I OBLICI NAKNADE ŠTETE	224
1. Pojam naknade štete	224
2. Namena i načini naknade štete	224
3. Naknada štete nastale na vozilu	227
4. Naknada drugih troškova u vezi sa štetnim događajem	236
5. Naknada štete u slučaju potpunog uništenja vozila	237
6. Naknada ostalih troškova	239

II) NAKNADA ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA NA TELESNI INTEGRITET I ŽIVOT	240
1. Naknada zbog povrede telesnog integriteta	243
2. Naknada štete zbog povrede prava na život	265
III) NAKNADA ŠTETE U OBLIKU RENTE	272
1. Pojam i priroda rente	272
2. Renta za štete prouzrokovane telesnom povredom ili oštećenjem zdravlja	274
3. Renta za izgubljeno izdržavanje i pomaganje usled smrti davaoca	281
4. Određivanje visine rente	284
5. Trajanje i promene rente	293
6. Ostala pitanja u vezi rente	297
IV) OSTALA PITANJA U VEZI SA OSTVARENJEM PRAVA NA NAKNADU	299
1. Odnos naknade i drugih ostvarenih primanja	299
2. Okolnosti bitne za odmeravanje naknade nematerijalne štete	308
3. Dospelost zahteva za naknadu štete i kamata	319
4. Nasleđivanje i ustupanje potraživanja naknade štete	322
5. Zastarelost potraživanja naknade štete	324
6. Pravo na regres osiguravajućeg društva	331
7. Sudsko i vansudsko poravnanje kod osiguranja autoodgovornosti	333

Treći odeljak

NAKNADA ŠTETE U PREDMETIMA OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU PO ZOOS	335
---	-----

I) ZAHTEV ZA NAKNADU ŠTETE I PODNOŠENJE TUŽBE	335
1. Postupak naknade štete	336
2. Naknada šteta na licima	337
3. Zabrana prigovora i subrogacija	342
4. Naknada štete koju prouzrokuje neovlašćeno lice	342
II) GUBITAK PRAVA IZ OSIGURANJA I NAKNADA ŠTETE	342
1. Isključenje u odnosu na osiguranika	343

Zaključak	345
-----------------	-----

COMPULSORY INSURANCE IN THE TRAFFIC AND THE COMPENSATION OF DAMAGE

Summary	353
Literatura	359